

Nr 220.*Utlåtande i anledning av väckta motioner om utredning rörande
dyrortssystemets avskaffande.*

(3:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Wahlund m. fl.* (I: 158) och den andra inom andra kammaren av herr *Larsson i Luttra m. fl.* (II: 249), har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning angående grunderna för de olika dyrortsgrupperingarna syftande till dyrortssystemets avskaffande samt att i avvaktan härpå ortsgruppernas antal minskas från fem till fyra.

Beträffande de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen I: 158.

Utskottet. 1946 års riksdag beslöt under höstsessionen, att vid en allmän lönereglering för befattningshavare i statens tjänst m. fl. systemet ortsdifferentierade löner skulle bibehållas. Vidare beslöt förra årets riksdag vid antagande av förordning till statlig inkomstskatt, att systemet med dyrortsgrupperade avdrag skulle bibehållas. Nuvarande dyrortsgruppering grundas på den av socialstyrelsen år 1946 föreslagna prisgeografiska undersökningen, vilken framvisar något större olikheter i levnadskostnaderna än vad som motsvarar spännvidden mellan högsta och lägsta ortsgrupp i löneskalan eller skalan för ortsavdrag.

Det finns knappast anledning antaga, att någon större utjämning av olikheterna i levnadskostnaderna på de skilda orterna har inträtt efter den senaste prisgeografiska undersökningen, i varje fall göra icke motionärerna gällande att så skett. Under sådana förhållanden kan utskottet icke tillstyrka, att riksdagen redan innan ett år förflutit sedan berörda lönereglering och skatteförordning trätt i kraft hos Kungl. Maj:t hemställer om utredning i motionernas syfte.

Vid senaste dyrortsgrupperingen har emellertid ett fåtal orter erhållit en mot förut ogynnsamt placering, vilket närmast betraktats som en nedflyttning. Utskottet avser särskilt de orter som förut tillhört B-ort, men som nu placerats i första ortsgruppen. I de flesta fallen är det endast ett ringa krontal som skiljer dessa orter från placering i andra ortsgruppen.

Det synes utskottet önskvärt att en översyn och en skälighetsprövning företages beträffande nämnda orters dyrortsplacering, särskilt som det fin-

nes en viss grad av osäkerhet i det material som ligger till grund för dyrortsberäkningarna.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i anledning av motionerna I: 158 och II: 249 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört.

Stockholm den 22 juni 1948.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 216.

Reservationer:

1) av herrar *Johan Bernhard Johansson, Gränebo, Mannerskantz, Heiding, Rubbestad* och *Pettersson* i Dahl, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Såsom motionärerna framhållit har skillnaden i levnadskostnader mellan olika orter under senare år starkt minskats. År 1935 uppskattades den interlokala prisdifferensen till 48 % av levnadskostnaderna på högsta dyrort. 1943 års dyrortskommitté uppskattade skillnaden till 20—22 procent och i den av socialstyrelsen år 1946 företagna prisgeografiska undersökningen beräknades skillnaden till 18—20 procent. All sannolikhet talar för att denna utveckling icke avstannat utan fortfarande gör sig gällande, vilket i och för sig bör utgöra tillräcklig anledning att redan nu besluta om en förnyad undersökning.

Att märka är emellertid, att den jämförelse av levnadskostnaderna på olika orter som ligger bakom de anförda procenttalen icke är rättvisande, enär densamma ej innebär en jämförelse av kostnaderna på olika orter för jämförlig levnadsstandard. Skulle full hänsyn tagas till de standardskillnader i fråga om exempelvis bostäder, som till landsbygdens nackdel föreligger mellan stad och landsbygd, skulle detta utan tvivel medföra en så stark utjämning av de i siffror redovisade levnadskostnadsskillnaderna, att nuvarande dyrortsgruppering komme att framstå såsom oriktig.

Då det visat sig, att ett mycket stort antal av de orättvisor mellan närbelägna eller likartade kommuner, som har sin grund i den senaste dyrtortsgrupperingen, skulle undanröjas genom en minskning av ortsgruppernas antal från fem till fyra, anser utskottet, att en sådan minskning bör genomföras redan från och med ingången av nästa budgetår. För detta ändamål torde Kungl. Maj:t böra bemyndigas utfärda erforderliga provisoriska bestämmelser och — beträffande av riksdagen maximerade anslag eller anslagsposter — medgiva de överskridanden, vilka må föranledas av dylika bestämmelser.

Utskottet hemställer i enlighet härmed,

att riksdagen må i anledning av motionerna I: 158 och II: 249 bemyndiga Kungl. Maj:t att

- 1) utfärda provisoriska bestämmelser i syfte att beträffande löner enligt statens löneplansförordning och statsskatter helt likställa den lägsta ortsgruppen med den näst lägsta;
- 2) medgiva, att av riksdagen maximerade anslag och anslagsposter må överskridas med belopp, motsvarande de merutgifter, som föranledas av sistnämnda, provisoriska bestämmelser.»

2) av herr *Eriksson* i Stockholm.